

Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

Kuopion hyvinvointisuunnitelma 2026–2030

Anne Sahrjo
Hyvinvointikoordinaattori

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus
- + Lyhytaikainen myönteinen vaikutus
- o Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan
- Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
- Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset			
Kuopion strategia: Kuopio 2030 strategia			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	<p>Hyvinvoiva ja yhteisöllinen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elinympäristö ja osallisuus • Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot • Elinikäinen oppiminen, työ ja toimeentulo • Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen 	++	<p>Hyvinvoinnin edistäminen on lakisääteistä ja koskee kunnan lakisääteisiä tehtäviä. Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet vaikuttavat myönteisesti kaikkiin tämän osion asioihin, kun niitä toteutetaan systemaattisesti ja riittäväillä resursseilla.</p> <p>Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä, kun lisätään tietoisuutta arjen fyysisen aktiivisuuden merkityksestä sekä liikkumismahdollisuuksien saavutettavuutta, vahvistetaan yhteistyötä liikunnan edistämiseksi, tuetaan liikkuvan elämäntavan omaksumista lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien, kannustetaan työikäisiä arjen fyysiseen aktiivisuuteen ja tuetaan ikäihmisten toimintakykyä liikunnan keinoin. Ateriarytmi säännöllistyy ja ateriat monipuolistuvat kaikissa ikäryhmissä, kun edistetään hyvinvointia ja kestävää kehitystä tukevia ruokailutottumuksia laajasti eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen, vahvistetaan hyvinvointia tukevia ruokailutottumuksia lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien sekä kannustetaan työikäisiä ja ikäihmisiä kohti suositusten mukaisia ruokailutottumuksia ja tuetaan ikääntyneiden hyvää ravitsemustilaa. Riittävän unen ja palautumisen</p>

		<p>määrä lisääntyy, kun edistetään riittävää unta ja palautumista eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen. Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä, kun arkiympäristöt tukevat kohtuukäyttöä ja päihteettömyyttä ja vahvistetaan ajankohtaisiin ilmiöihin puuttumista, viestintää, yhteisöllisyyttä ja puheeksi ottamista.</p> <p>Vanhemmuus sekä perheen ja läheisten väliset ihmissuhteet vahvistuvat sekä yksinäisyyden kokeminen vähenee, kun mm. tehostetaan viestintää tarjottavan tuen esille tuomiseksi ja puheeksi ottamisen kynnyksen madaltamiseksi, tehostetaan vanhemmuuden ja parisuhteen tukea osana peruspalveluita ja luodaan sujuvia palvelupolkuja, sekä luodaan mahdollisuuksia kohtaamisille ja kehitetään toimintaa ehkäisemään yksinäisyyden kokemista.</p> <p>Eri ikäiset löytävät merkityksellistä tekemistä ja kokemista, kun vahvistetaan tiedon saavutettavuutta ja eri toimijoiden yhteistyötä asukaskeskeisten palvelukokonaisuuksien muodostamiseksi, mahdollistetaan jokaiselle lapselle ja nuorelle harrastus, mielekästä tekemistä ja kokemista sekä tuetaan eri ikäisiä löytämään merkityksellistä tekemistä, toimintaa ja kokemista tulotasosta riippumatta.</p> <p>Työttömyys laskee ja työ/opiskelukykyisyys nousee, kun kehitetään työllisyyden palveluekosysteemiä ja nuorten kiinnittymistä työelämään, tuetaan työkykyä sekä vahvistetaan koulussa ja opinnoissa jaksamista ja oppimisen tukea.</p> <p>Kuopiolaisten tyytyväisyys asuin ympäristöön säilyy korkeana sekä kohtaamiset ja osallisuus lisääntyy, kun turvataan asuminen ja asuin ympäristön monipuolisuus, luodaan hyvinvointia tukevia, viihtyisiä ja arjen fyysisen aktiivisuuteen kannustavia viheralueet ja vesistöt huomioivia arkiympä-</p>
--	--	---

			<p>päristöjä sekä tuetaan ja luodaan mahdollisuuksia kohtaamiseen sekä yhdessä tekemiseen eri keinoin. Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttamisen mahdollisuudet lisääntyvät, kun vahvistetaan osallistumista ja vaikuttamisen mahdollisuuksia kehittämällä toimintatapoja ja edistämällä saavutettavuutta.</p>
2	<p>Elinvoimainen ja kasvava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyyssympäristö • Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys • Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus • Kasvava matkailu ja vetovoimaiset tapahtumat • Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta 	++	<p>Hyvinvointi on imago- ja veto/pitovoimaksymys. Kunta, jolla on hyvä maine, vetää puoleensa uusia asukkaita, perheitä, yrittäjiä ja investointeja. Hyvinvoiva työikäinen väestö on elinvoiman, kasvun ja kehittymisen kannalta keskeinen asia. Työikäisten mielenterveysyyt sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat suurimpia työkyvyttömyyttä aiheuttavia tekijöitä Suomessa, myös Kuopiossa. Jokainen työikäisen sairauspäivä on pois tuottavasta työstä ja aiheuttaa taloudellisia kuluja.</p> <p>Edistämällä lasten, nuorten ja työikäisten hyvinvointia, edistetään myös tulevan ja nykyisen työvoiman työkykyisyyttä ja siten kestävästä yritystoiminnan edellytyksiä.</p> <p>Huolehtimalla eri-ikäisten hyvinvointia lisäävistä tekijöistä ja laadukkaista peruspalveluista, luodaan myös veto – ja pito-voimaa mm. lapsiperheille. Mikäli halutaan panostaa osaamiskeskittymään, joka houkuttelee alueelle uusia osaajia, on muistettava että he voivat katsoa asiaa koko perheen hyvinvoinnin näkökulmasta.</p> <p>Hyvinvointisuunnitelman vaikutukset toteutuessaan ovat tähän kokonaisuuteen myönteiset.</p>
3	<p>Ilmasto- ja resurssiviisas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiertotalous ja resurssiviisuus • Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne • Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta • Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky 	++	<p>Hyvinvointisuunnitelman vaikutukset toteutuessaan ovat tähän kokonaisuuteen myönteiset. Turvataan asumisen ja asuinympäristön monipuolisuus mm. varautumalla ilmastonmuutoksen sääilmiöihin ja toteuttamalla Viksu Kuopio ohjelmaa, ja maankäytön suunnittelulla ohjataan vihreään ja siniseen asukkaita aktivoivaan monimuotoisempaan elinympäristöön. Asuin-</p>

			ympäristöjä suunnitellessa ja täydennysrakentamisen yhteydessä turvataan asukkaiden pääsy luontoon ja veden äärelle (lähi-metsät, viheralueet, puistot, rannat, kävelyreitit). Suunnitelman myötä lisätään kuntalaisten resilienssiä (henkinen ja fyysinen kriisinkestävyys) eri keinoin.
4	Uudistuva ja yhdessä tekevä <ul style="list-style-type: none"> • Sujuva ja uudistuva toiminta • Uudistuva johtaminen • Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö • Kestävä talous 	++	Hyvinvointisuunnitelman vaikutukset toteutuessaan ovat tähän kokonaisuuteen myönteiset, vaikka suoranaisia kirjauksia esimerkiksi uudistuvaan johtamiseen ja kestäväan talouteen ei ole. Hyvinvointisuunnitelma on asiakirja, joka pyrkii parantamaan toimintaa entisestään. Siksi sen vaikutukset ovat myönteiset uudistuvaan sujuvaan toimintaan sekä hyvinvoivaan ja osaavaan henkilöstöön.
	Poikkileikkaavat tavoitteet: <ul style="list-style-type: none"> • Digitaalisuus, kumppanuus, kansainvälisyys 	++	Hyvinvoinnin edistämistä tehdään myös kumppanien kanssa (yhteistyö myös lakisääteistä). Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteillä on myönteinen vaikutus myös kumppanuuksiin. Hyvinvoinnin edistämiseen liittyy myös kansainvälinen tulo-kulma, Kuopio on toiminut osana WHO:n healthy cities verkosto usean ohjelmakauden ajan. Lisäksi hyvinvointisuunnitelma huomioi kansainvälisyyden osana toimenpiteitä usein eri tavoin, millä voidaan katsoa olevan myönteisiä vaikutuksia kaupungin tekemässä hytetyössä.
Johtopäätös ja perustelut: Hyvät monipuoliset vaikutukset. Hyvinvointisuunnitelman vaikutukset ovat laajasti myönteiset, kun hyvinvoinnin edistämistyötä linjaavana asiakirjana sitä tarkennetaan ja viedään toimialakohtaisesti käytäntöön osana normaalia johtamisjärjestelmää ja toimintaa, siis osana kunnan lakisääteisiä tehtäviä.			

<p>Vaikutukset ihmisiin (Ennakoarvio päätösten sosiaalisista ja terveysvaikutuksista eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)</p> <p>Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia: Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki_x__ Aikuiset__ Ikääntyneet__ Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa "Lapsivaikutusten arviointi" Kohdistuuko päätös jonkin tiettyn väestöryhmään Ei, Kyllä, mihin _____</p>	Merkki Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
---	--

1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	++	Hyvinvointisuunnitelman linjaamalla hyvinvoinnin edistämistyöllä on myönteisiä vaikutuksia eri väestöryhmiä edustavien asukkaiden hyvinvointiin, palveluiden saatavuuteen ja laatuun, kun toimenpiteet konkretisoituvat käytännön teoiksi osana normaalia johtamisjärjestelmää ja kaupungin toimintaa eri toimialoilla. Hyvinvointisuunnitelma ottaa huomioon palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sekä haavoittuvassa asemassa olevat ihmisryhmät. Kun suunnitelman kirjaukset viedään systemaattisesti riittävin resurssein toimialakohtaisesti käytäntöön, parannetaan palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta, laatua ja yhdenvertaisuutta.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	++	Ihmisen liittyminen toisiin ihmisiin on merkittävä ja moniulotteinen hyvinvointitekijä ja hyvinvointisuunnitelma linjaa toimenpiteissään sosiaalisen elinympäristön vahvistamista. Suunnitelmassa sanotaan hyvinvointia edistäviä tekoja yhteisöllisyyden, perheiden, ystävien ja turvaverkkojen osalta. Lisäksi huomioidaan turvallisuus. Oppiminen, koulutus, tiedot ja taidot ovat perusedellytys ihmisen ja yhteiskunnan kasvulle, hyvinvoivan elämän edistämiseksi ja ylläpitämiseksi. Hyvinvointisuunnitelmassa halutaan edistää kansalaistaitoja, joilla ihminen kiinnittyy osaksi yhteisöjään ja yhteiskuntaa. Näitä taitoja ovat esimerkiksi sosiaaliset taidot ja taidot toimia ryhmässä yhteistyössä toisten kanssa, elämänhallinnan taidot nuoruudesta aikuisuuteen siirtyessä, taidot oppia ja opiskella sekä kehittyä elämän eri osa-alueilla. Koulutus, kyvykkyys ja taidokkuus luovat osaamispohjan työlle ja toimeentulolle. Asukkaiden yhteiskunnallinen tulevaisuus-usko, vakaus ja kestävyys vahvistuvat, kun tuetaan lasten ja nuorten kasvua, ja aikuisten osallisuutta eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Asukkaiden yhteisöllisyys, osallistuminen ja vaikuttamisen mahdollisuudet lisääntyvät, kun tuetaan ja luodaan mahdollisuuksia kohtaamiseen sekä yhdessä tekemiseen, sekä vahvistetaan osallistumista

			<p>ja vaikuttamisen mahdollisuuksia kehittämällä toimintatapoja ja edistämällä saavutettavuutta. Asukkaiden arjen turvallisuus vahvistuu, kun ehkäistään väkivallan, lähisuuhdeväkivallan, seksuaalisen häirinnän ja kiusaamisen kokemista.</p> <p>Vanhemmuus sekä perheen ja läheisten väliset ihmissuhteet vahvistuvat sekä yksinäisyyden kokeminen vähenee, kun mm. tehostetaan viestintää tarjottavan tuen esille tuomiseksi ja puheeksi ottamisen kynnyksen mataltamiseksi, tehostetaan vanhemmuuden ja parisuhteen tukea osana peruspalveluita ja luodaan sujuvia palvelupolkuja, sekä luodaan mahdollisuuksia kohtaamisille ja kehitetään toimintaa ehkäisemään yksinäisyyden kokemista.</p> <p>Eri ikäiset löytävät merkityksellistä tekemistä ja kokemista, kun vahvistetaan tiedon saavutettavuutta ja eri toimijoiden yhteistyötä asukaskesteisten palvelukokonaisuuksien muodostamiseksi, mahdollistetaan jokaiselle lapselle ja nuorelle harrastus, mielekästä tekemistä ja kokemista sekä tuetaan eri ikäisiä löytämään merkityksellistä tekemistä, toimintaa ja kokemista tulotasosta riippumatta.</p> <p>Hyvinvointisuunnitelma linjaa hyvinvoinnin edistämisen työtä ja toimialakohtaisesti tarkentuessaan ja toteutuessaan se vaikuttaa myönteisesti sosiaaliseen elinympäristöön.</p>
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)	++	<p>Hyvinvointisuunnitelma linjaa kaupungin hyvinvoinnin edistämisen työtä. Toimenpiteillä ja teoilla halutaan vaikuttaa monipuolisesti hyvinvointiin, myös elintapojen myönteisen kehittymisen kautta kaupungin keinovalikoimalla. Ihminen tarvitsee säännöllistä liikettä, ravintoa ja lepoa elämässään ja eri ikävaiheissa pysyäkseen toimintakykyisenä elämän eri osa-alueilla. Hyvinvointisuunnitelman teot kannustavat sekä edistävät tätä kaupungin roolista käsin. Kun hyvinvointisuunnitelmaa viedään toimialakohtaisesti kohti konkreettista toteutusta osana normaalia johtamisjärjestelmää ja toimintaa, vaikutetaan silloin myös myönteisesti ihmisten elintapoihin.</p>

			<p>Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä, kun lisätään tietoisuutta arjen fyysisen aktiivisuuden merkityksestä sekä liikumismahdollisuuksien saavutettavuutta, vahvistetaan yhteistyötä liikkumisen edistämiseksi, tuetaan liikkuvan elämäntavan omaksumista lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien, kannustetaan työkäisiä arjen fyysiseen aktiivisuuteen ja tuetaan ikäihmisten toimintakykyä liikunnan keinoin. Ateriarytmi säännöllistyy ja ateriat monipuolistuvat kaikissa ikäryhmissä, kun edistetään hyvinvointia ja kestävästä kehitystä tukevia ruokailutottumuksia laajasti eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen, vahvistetaan hyvinvointia tukevia ruokailutottumuksia lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien sekä kannustetaan työkäisiä ja ikäihmisiä kohti suosittujen mukaisia ruokailutottumuksia ja tuetaan ikääntyneiden hyvää ravitsemustilaa. Riittävän unen ja palautumisen määrä lisääntyy, kun edistetään riittävää unta ja palautumista eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen. Päihde- myönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä, kun arkiympäristöt tukevat kohtuukäyttöä ja päihteettömyyttä ja vahvistetaan ajankohtaisiin ilmiöihin puuttumista, viestintää, yhteisöllisyyttä ja puheeksi ottamista.</p>
4	Terveysteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	++	<p>Hyvinvointisuunnitelman vaikutukset hyvinvointiin ja terveyteen eri ikäryhmissä ovat laajasti myönteiset, kun hyvinvoinnin edistämistyötä linjaavana asiakirjana sitä tarkennetaan ja viedään toimialakohtaisesti käytäntöön osana normaalia johtamisjärjestelmää ja toimintaa. Koko hyvinvointisuunnitelma perustuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kuten laki sen määrittää, linjaten kaupungin toimialakohtaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.</p> <p>Suunnitelman laadukkaan toteuttamisen myötä: Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä, Ateriarytmi säännöllistyy ja ateriat monipuolistuvat kaikissa ikäryhmissä, Riittävän unen ja palautumisen määrä</p>

			<p>lisääntyy, Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä, Vanhemmuus sekä perheen ja läheisten väliset ihmissuhteet vahvistuvat, Yksinäisyyden kokeminen vähenee, Eri ikäiset löytävät merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta tulo- tasosta riippumatta, Työttömyys, nuorisotyöttömyys, pitkäaikaisyöttömyys ja ulkomaalaisten työttömyys laskevat, Työkyky ja työssä jaksaminen (ml. opiskelu) vahvistuvat, Yhteiskunnallinen tulevaisuususkko, vakaus ja kestävyys vahvistuvat, Kuopiolaisten tyytyväisyys asuinympäristöön säilyy korkeana, Aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevien kohtaamispaikkojen saavutettavuus ja houkuttelevuus lisääntyy, Aukkaiden osallistuminen ja vaikuttamisen mahdollisuudet lisääntyvät sekä Arjen turvallisuus vahvistuu. Huomioitavaa on kuitenkin se, että on myös tekijöitä joihin kaupunki yksin ei voi vaikuttaa vaan tarvitaan laajaa tavoitteellista yhteistyötä.</p>
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	++	<p>Osana hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa edistetään myös asukasosallisuutta Meidän Kuopio – mallin mukaisesti. Lisäksi hyvinvointisuunnitelma ottaa huomioon viestinnän ja tiedonsaannin saatavuuden ja saavutettavuuden. Kun hyvinvointisuunnitelmaa viedään toimialakohtaisesti kohti konkretiaa ja teot tarkentuvat sekä toteutuvat käytännössä, osallistuminen parantuu.</p>
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	o	<p>Ei suoranaista vaikutusta, koska toimeentuloon liittyvät sosiaalipoliittiset toimenpiteet ja mm. asiakkaita taloudellisesti tukeva sosiaalihuolto/toimi ei kuulu kaupungin vastuulle. Kuitenkin kaupunki voi tukea sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevia henkilöitä välillisesti erilaisilla keinoilla ja palveluilla.</p>
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuoli- ja väestöryhmien välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen	++	<p>Hyvinvointisuunnitelmassa otetaan huomioon erilaiset väestöryhmät ja haavoittuvassa asemassa olevat ihmisryhmät. Hyvinvoinnin edistämisellä vaikutetaan myös yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen eri keinoilla. Hyvinvointisuunnitelma linjaa hyvinvoinnin edistämisen työtä ja sitä tarkennetaan toimialakohtaisissa suunnitel-</p>

		ia sekä toiminnassa kohti konkretiaa. Kun tämä teutuu laadukkaasti, yhdenvertaisuus, tasa-vo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventuinen kehittyvät myönteisesti.
Johtopäätös ja perustelut <p>Hyvinvointisuunnitelma on linjaava suunnitelma, jota tulee tarkentaa toimialakohtaisesti toiminnan suunnittelussa ja tekojen toteutuksen suhteen. Kun näin toimitaan ja tekoja tehdään, hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen vaikuttaa ihmisten eli oman alueensa asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen myönteisesti.</p> <p>Koko hyvinvointisuunnitelma perustuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kuten laki sen määrittää, linjaten kaupungin toimialakohtaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.</p> <p>Suunnitelman laadukkaan toteuttamisen myötä: Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä, Ateriarytmi säännöllistyy ja ateriat monipuolistuvat kaikissa ikäryhmissä, Riittävän unen ja palautumisen määrä lisääntyy, Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä, Vanhemmuus sekä perheen ja läheisten väliset ihmissuhteet vahvistuvat, Yksinäisyyden kokeminen vähenee, Eri ikäiset löytävät merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta tulotasosta riippumatta, Työttömyys, nuorisotyöttömyys, pitkäaikaistyöttömyys ja ulkomaalaisten työttömyys laskevat, Työkyky ja työssä jaksaminen (ml. opiskelu) vahvistuvat, Yhteiskunnallinen tulevaisuususkon, vakaumus ja kestävyys vahvistuvat, Kuopiolaisten tyytyväisyys asuinympäristöön säilyy korkeana, Aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevien kohtaamispaikkojen saavutettavuus ja houkuttelevuus lisääntyy, Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttamisen mahdollisuudet lisääntyvät sekä Arjen turvallisuus vahvistuu.</p> <p>Huomioitavaa on kuitenkin myös se, että on tekijöitä joihin kaupunki yksin ei voi vaikuttaa vaan tarvitaan laajaa tavoitteellista yhteistyötä eri toimijoiden kesken.</p>		

a

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) (Ennakoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen.)	
	Merkki Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1 Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) (esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumiseen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta opetusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/erityistä tukea)	++ Hyvinvointisuunnitelmaa linjaa hyvinvoinnin edistämisen työtä ylätasolla: toimenpiteitä ja tehtäviä hyvinvoinnin edistämiseksi tulee tarkentaa toimialakohtaisissa toimintasuunnitelmissa ja konkreettisissa teoissa arjessa, jossa hyvinvoinnin edistämisen työ tehdään todeksi. Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteillä parannetaan lasten oikeuksia ja hyvinvointia monipuolisesti hyvän elämän elementtien kautta (taustalla tutkittua tietoa). Hyvinvointisuunnitelma ottaa huomioon haavoittuvassa asemassa olevat väestöryhmät ja heidän tarpeensa, joten suunnitelman vaikutukset ovat myönteiset myös haavoittuvassa asemassa oleville lapsille. Kuopio on parhaillaan mukana Unicefin lapsiystävällinen kunta – toimintamallissa ja kehittää toimintaansa Unicefin arvioinnin pohjalta (tämä on kirjattu hyvinvointisuunnitelmaan). Osana hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa normaalissa johtamisjärjestelmässä ja Unicefin oppien ja esimerkkien myötä voidaan vaikuttaa paikallistasolla päätöksentekossa ja toiminnassa lasten oikeuksien toteutumiseen eri keinoin, jolloin lasten hyvinvointi paranee. Hyvinvointisuunnitelman vaikutukset lasten hyvinvointi paranee ja lasten oikeudet huomioidaan, kun: Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy, mm. kun tuetaan liikkuvan elämäntavan omaksumista lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien. Ateriarytmi säännöllistyy ja ateriat monipuolistuvat, kun mm. vahvistetaan hyvinvointia tukevia ruokailutottumuksia lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien osana varhaiskasvatusta ja opetusta. Riittävän unen ja palautumisen määrä lisääntyy, kun edistetään riittävää unta ja palautumista eri toimijoiden yhteistyöllä

		<p>tutkittuun tietoon pohjautuen mm. osana varhaiskasvatusta.</p> <p>Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenyvät kaikissa ikäryhmissä, kun arkiympäristö tukevat kohtuukäyttöä ja päihteettömyyttä ja vahvistetaan ajankohtaisiin ilmiöihin puuttomista, viestintää, yhteisöllisyyttä ja puheeksi ottamista.</p> <p>Suunnitelman toimenpiteiden myötä myös vanhemmuus sekä perheen ja läheisten väliset ihmissuhteet vahvistuvat, yksinäisyyden kokeminen vähenee ja lapset löytävät sekä heille mahdollistetaan merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta tulotasosta riippumatta.</p> <p>Yhteisöllisyys lisääntyy ja yksinäisyys vähenee kun lisätään tietoa ja ymmärrystä sekä luodaan mahdollisuuksia kohtaamisille ja kehitetään toimintaa ehkäisemään yksinäisyyden kokemista, sekä ehkäistään kiusaamista.</p> <p>Koulutyöskentely vahvistuu, kun vahvistetaan jaksamista ja oppimisen tukea, esimerkiksi tehostamalla oppimisvaikeuksien tunnistamista ja tuen järjestämistä yhteistyössä vanhempien ja hyvinvointialueen kanssa.</p> <p>Lasten yhteiskunnallinen tulevaisuususkon vahvistaminen ja kestävyys vahvistuvat, kun tuetaan lasten ja nuorten kasvua, ja aikuisten osallisuutta eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen (esimerkiksi ehkäistään eriytymisen kehitystä, jotta lapsilla ja nuorilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet ihmisenä kasvuun, oppimiseen, koulutukseen sekä edistetään aktiivisesti lasten ja nuorten taitoja rakentaa erilaisia yhteisöjä ja toimia yhteistyössä, sekä edistetään ymmärrystä itsestä ja toisista opetuksen taiteen sekä tiedon keinoin, mm. osana kulttuuripalveluita. Vahvistetaan tulevaisuususkon kulttuurin, taiteen ja tiedon keinoin ja edistetään ja toteutetaan monipuolisesti kulttuuri-, ympäristö- ja taidekasvatusta).</p>
--	--	--

			<p>Turvataan myös lapsille asumisen ja asuinympäristön monipuolisuus, mm. varautumalla ilmastomuutoksen sääilmiöihin ja toteutetaan Viksu Kuopio ohjelmaa, turvataan lasten ja nuorten elinympäristöjen, kuten puistojen, katu- ja päiväkotien ja koulujen pihojen luonnon monimuotoisuus. Panostetaan turvallisuuteen saavutettavuuteen ja esteettömyyteen arjen ympäristöjen kuten kirjastojen, leikkipaikkojen, koulujen pihojen, puistojen, liikuntapalvelujen ja ulkoilureittien sekä -palveluiden, sekä luontokohteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Koulujen ja päiväkotien pihojen sekä (leikki)puistojen suunnittelussa huomioidaan liikkuminen, luonto ja ilmastoturvallisuus. Säilytetään ja lisätään pihoiden ja puustoissa varjostavaa hyväkuntoista puustoa ja tuodaan varjostavia rakenteita/ elementtejä.</p> <p>Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttamisen mahdollisuudet lisääntyvät mm. Meidän Kuopio -osallisuusmallin käyttöönotolla ja jatkokehittämisellä mm. lasten osallisuuden edistämiseksi.</p> <p>Arjen turvallisuus vahvistuu ja esimerkiksi edistetään turvallista liikkumista (erityisesti kevyttä liikennettä) ja ehkäistään kaatumisia. Ehkäistään kiusaamista ja puututaan kiusaamiseen toimivien mallien, koulunuorisotyön, monialaisen yhteistyön ja viestinnän avulla.</p>
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esimerkiksi miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)	++	Hyvinvointisuunnitelma ottaa huomioon haavoittuvassa asemassa olevat väestöryhmät ja heidän tarpeensa. Kun suunnitelmaa tarkennetaan toimialakohtaisissa suunnitelmissa ja konkreettisesti toiminnassa, lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistyö etenee ja siten lasten ja nuorten oikeudet ja hyvinvointi paranevat.
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemyksensä kunnioittaminen (12 artikla) (Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asioita ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)	++	Hyvinvointisuunnitelma ottaa huomioon lasten osallisuuden edistämisen ja tarkentaa, että lapset osallistuvat heille tärkeiden asioiden konkreettiseen suunnitteluun hyvinvointisuunnitelman voimassaolon aikana Meidän Kuopio -osallisuusmallin mukaisesti. Kun hyvinvointisuunnitelmaa tarkennetaan toimialakohtaisissa suunnitelmissa ja konkreettisesti toiminnassa, lasten vaikuttaminen ja osallisuus nousee keskiöön. Kuopio on parhaillaan mukana

			Unicefin lapsiystävällinen kunta – toimintamallissa. Seuraavina vuosina halutaan kehittää monipuolisesti etenkin lasten osallisuutta ja erilaisia tapoja osallistaa erilaisia lapsiryhmiä.
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?		Seuraamalla laadukasta tietopohjaa, tutkimuksia / selvityksiä sekä ottamalla huomioon kansallisia suosituksia. Huomioimalla tarpeita tutkittua tietoa ja asiantuntija-arvioita lasten hyvinvoinnista, kun tehdään päätöksiä ja suunnitellaan konkreettisia tekoja.
Johtopäätökset ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla)			
<p>Hyvinvointisuunnitelmaa linjaa yltäosalla toimenpiteitä ja tehtäviä hyvinvoinnin edistämiseksi, ja niitä tulee taikentaa toimialakohtaisissa toimintasuunnitelmissa ja konkreettisissa teoissa. Suunnitelman tekojen vaikutukset lapsiin ovat myönteiset ja suunnitelman konkretisoituminen osana normaalia johtamisjärjestelmää ja toimintaa, osana kunnan lakisääteisiä tehtäviä, edistää pitkäjänteistä lasten hyvinvoinnin edistämisen työtä ja lapsen edun huomioimista.</p> <p>Kuopion kaupunki on mukana Suomen lapsiystävällinen kunta-toimintamallissa ja toiminta arvioidaan huhtikuussa 2026. Toimintaa kehitetään saadun arvioinnin pohjalta huomioiden myös hyvinvointisuunnitelman kiellaukset.</p>			

Vaikutukset maaseutuun (Ennakoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti maaseudun toimintaympäristöön.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Maaseudun palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)	++	Hyvinvointisuunnitelma on koko Kuopion hyvinvointisuunnitelma eli se huomioi maantieteellisen laajuuden ja kaupunki/taajama/maaseutualueet. Maaseudun kehittämisen näkökulmasta nostetaan vielä erikseen esiin erilaiset vaikuttamisen kanavat, kuten pitäjäraadit ja foorumit.
2	Maaseudun elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)	++	Työikäisten hyvinvoinnin edistämisen huomioimisen kautta vaikutetaan myös maaseudun elinvoimaan.
3	Maaseudun demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)	++	Niiltä osin kuin em. osioissa kerrotaan, eli koskien myös maaseutua (ei erottelua kaupunki/maaseutu). Maaseudun kehittämisen näkökulmasta nostetaan vielä erikseen esiin erilaiset vaikuttamisen kanavat.
4	Miten maaseudulle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa?		Huomioimalla erityisesti maaseudulla asuvien hyvinvointiin vaikuttavat erityiset

	Miten maaseudulle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?		asiat/ilmiöt hyvinvoinnin edistämisen työssä. Luotettavaa tietoa ja asiantuntija-arvioita saadaan kehittämällä tietopohjaa entisestään sekä perehtymällä laadukkaisiin selvityksiin sekä tutkimuksiin.
Johtopäätös ja perustelut			
<p>Hyvinvointisuunnitelmaa linjaa ylätasolla toimenpiteitä ja tehtäviä hyvinvoinnin edistämiseksi, ja niitä tulee tarkentaa toimialakohtaisissa toimintasuunnitelmissa ja konkreettisissa teoissa osana normaalia lakisäätelistä toimintaa. Hyvinvointisuunnitelma käsittää koko Kuopion ja kuopiolaiset asukkaat. Laadukas toteutus ja riittävät resurssit johtavat myönteisiin vaikutuksiin myös maaseudulla. Maaseudun kehittämisen näkökulmasta nostetaan vielä erikseen esiin erilaiset vaikuttamisen kanavat, kuten pitäjäraadit ja foorumit. Huomioimalla erityisesti maaseudulla asuvien hyvinvointiin vaikuttavat erityiset asiat/ilmiöt hyvinvoinnin edistämisen työssä, voidaan hyvinvoinnin edistämisen työtä suunnata sen mukaisesti. Luotettavaa tietoa ja asiantuntija-arvioita maaseudun asukkaiden hyvinvoinnista saadaan kehittämällä tietopohjaa entisestään sekä hyödyntämällä laadukkaita selvityksiä sekä tutkimuksia koskien maaseudulla asuvien hyvinvointia.</p>			

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Ennakoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta tai toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikenneratkaisuista.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	++	Myönteinen. Kuopiolaisten tyytyväisyys asuinympäristöön pysyy korkeana, koska turvataan asumisen ja asuinympäristön monipuolisuus, luodaan hyvinvointia tukevia, viihtyisiä ja arjen fyysisen aktiivisuuteen kannustavia viheralueet ja vesistöt huomioivia arkiympäristöjä, tuetaan ja luodaan mahdollisuuksia kohtaamiseen sekä yhdessä tekemiseen, vahvistetaan osallistumista ja vaikuttamisen mahdollisuuksia kehittämällä toimintatapoja ja edistämällä saavutettavuutta. Arjen turvallisuus vahvistuu, kun edistetään turvallista liikkumista (erityisesti kevytliikenne) ja ehkäistään kaatumisia, ehkäistään väkivallan, lähisuhdeväkivallan, seksuaalisen häirinnän ja kiusaamisen kokemista sekä lisätään kuntalaisten resilienssiä (henkinen ja fyysinen kriisinkestävyys).
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen	++	Myönteinen vaikutus, koska turvataan asumisen ja asuinympäristön monipuolisuus sekä luodaan hyvinvointia tukevia, viihtyisiä ja arjen fyysisen aktiivisuuteen

			kannustavia viheralueet ja vesistöt huomioivia arkiympäristöjä.
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	++	Myönteinen vaikutus. Suunnitelmassa huomioidaan ilmastoturvallisuus eri tavoin, kuten osana arjen ympäristöjen kehittämistä ja suunnittelua.
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysteeseen	o	Osaltaan pieni vaikutus. Osana suunnitelmaa mainitaan esimerkiksi Viksu Kuopio ohjelman toteuttaminen, joka on oma meneillään oleva kokonaisuutensa.
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön	++	Myönteinen vaikutus, koska turvataan asumisen ja asuinympäristön monipuolisuus sekä luodaan hyvinvointia tukevia, viihtyisiä ja arjen fyysisen aktiivisuuteen kannustavia viheralueet ja vesistöt huomioivia arkiympäristöjä. Esimerkiksi toteutetaan prosenttitaideperiaatetta: lisätään julkista taidetta ja järjestetään tapahtumia erilaisissa arkiympäristöissä. Vahvistetaan kulttuurista hyvinvointia turvaamalla kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyminen osana asuinympäristöjä.
6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	++	Myönteinen vaikutus, koska turvataan asumisen ja asuinympäristön monipuolisuus sekä luodaan hyvinvointia tukevia, viihtyisiä ja arjen fyysisen aktiivisuuteen kannustavia viheralueet ja vesistöt huomioivia arkiympäristöjä.

Johtopäätös ja perustelut

Hyvinvointisuunnitelmaa linjaa ylätasolla toimenpiteitä ja tehtäviä hyvinvoinnin edistämiseksi, ja niitä tulee tarkentaa toimialakohtaisissa toimintasuunnitelmissa ja konkreettisissa teoissa. Suunnitelman tekojen vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon ovat myönteiset kun suunnitelma konkretisoituu toteen osana normaalia johtamisjärjestelmää ja toimintaa, osana kunnan lakisääteisiä tehtäviä.

Ennakoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)	o	Neutraali, koska hyvinvointia tulee lain mukaan edistää osana kunnan lakisääteisiä tehtäviä. Hyvinvoinnin edistäminen on siis jo itsessään asia, jota kunnan täytyy toteuttaa. Mikäli jokin teko vaatii lisäresurssia, sen tulisi ilmetä osana toi-

			mialakohtaista toiminnan ja talouden suunnittelua.
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	o	Neutraali, koska hyvinvointia tulee lain mukaan edistää osana kunnan lakisääteisiä tehtäviä. Hyvinvoinnin edistäminen on siis jo itsessään asia, jota kunnan täytyy toteuttaa. Mikäli jokin teko vaatii lisäresurssia, sen tulisi ilmetä osana toimialakohtaista toiminnan ja talouden suunnittelua.
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin	++	Kun hyvinvointisuunnitelma viedään laadukkaasti ja riittävällä resursoinnilla kohti konkretiaa toimialakohtaisessa lakisääteisessä toiminnassa, hyvinvoinnin edistäminen on tuloksellista ja vaikuttaa myös toimintatapojen kehittymiseen myönteisesti.
Johtopäätös ja perustelut Kunnan perustehtävä on edistää hyvinvointia. Hyvinvointia tulee lain mukaan edistää osana kunnan lakisääteisiä tehtäviä. Hyvinvoinnin edistäminen on siis jo itsessään asia, jota kunnan täytyy toteuttaa. Mikäli jokin teko vaatii lisäresurssia, sen tulisi ilmetä osana toimialakohtaista toiminnan ja talouden suunnittelua. Kun hyvinvointisuunnitelma viedään laadukkaasti ja riittävällä resursoinnilla kohti konkretiaa toimialakohtaisessa lakisääteisessä toiminnassa, hyvinvoinnin edistäminen on tuloksellista ja vaikuttaa myös toimintatapojen kehittymiseen myönteisesti.			

